

körül. Mögöttük a sokat megélt felnőttben ámuló és álmódó gyermek mutatja fel különös gondolatait. A kompozíciók megbont-hatatlán rendjét, zártságát, mozgalmassan megmunkált felületek oldját véletlenszerű-vé. Ez a színpompás felület azonban nem esetleges, nem hebehurgya. Ahogy a köny-nyed bővismutatványok mögött fegyel-mezett gyakorlatok vannak, úgy itt, ahol a pusztá látványt „békévé oldja az emlé-kezés”, nagyon higgadt művész szikár tudata áll. „Mily nehéz a könnyű, mit a medvék lenéznek!” – írta Kosztolányi, aki a Kis-gyermek panaszaiban a felnőtt könnyét és mosolyát is elnékelte. Ahogy Debussy Gyermekkuckójának muzsikájában az El-stüllyedt katedrális komponistáját is halljuk, úgy Iványi, a félszázaddal későbbi, izig-vérig mai festő is megőrizte magában a gyermeket. A két kor közt csak annyi a döb-benetés különbség, hogy itt a gyermekkor tényle volt félelmetes, és a jelenvaló világ gyönyörű.

Ma, mikor szenvedő dívat a morbiditás, különös jelenség, ha a leghaladóbb festéset formahelyén mondja valaki: az élet érde-mes arra, hogy éljük, vállalkozunk és csodál-juk. Lassan már bátorságnak tűnik ezt val-ani. Iványi Katalinnal ezzel a bátorsággal találkozunk, ezért tudunk olyan felszaba-dultan örülni neki.

Révész Zsuzsa

Három művész a Pincetárlaton

Csoportos kiállításban eddig sem volt hiány, olyan fajta megoldással azonban ritkán találkozunk, hogy három művész állítsa ki olyan helyiségben, amely egyet-len művészeknek is kevés teret kínál. Festő és szobrász kettőre még csak akad példa, ha elvettve is, de a Pincetárlaton ez alkalom-alan két festő és egy grafikus adott talál-kozt a közönséggel. Születik az ilyen szűkre méretezett lehetőségből haszon is. A két világháború között a művészek akár évente többször is kiálltak a közönség elé, de éppen ezért árnyilag csak kevés alkotással. Három, négy, öt év alatt, vagy ennél is hosszabb időközben kiállítások egyszer jutó művész érthetően vonul föl nagy mennyiségű anyaggal s abban természetesen a szín-vonal ingadozása szélesebb skálán nyilván-ult meg. A Pincetárlat keretei azonban szí-gorú választás elé állítják a művészt: ha csak pár darab fér el a művekből a falon, nyilván a legjobbakkal kell előállni.

A Pincetárlat művészei Dobos Lajos, Nagy Előd és Stefánovits Péter helyezték kiatt átlag 6–10 alkotással jelentkezők. Ez eleve erős szűrése kényszerítette őket. Az általuk és a zsűri által egyaránt leg-jobbak nélt alkotásait vonultatták föl.

Dobos Lajos

nem először lépett a fővárosi közönség elé. Mint akvarellistát eddig is a legértelmesebb tehetségek között tartottuk számon. 1965-os pesterzsébeti, az 1966-os zuglói, az 1968-as tiszazsderkényi kiállítása óta bizonyos változás tapasztalható felépítésében. Míg régebben színei izzáásával, atmoszférikus

érzékenységgel, a felület bársonyos meleg-ségével cjtettek meg képei, addig legújabb akvarelljein részben keményebb, átmenetek nélküli, foltszerűen megoldott részletekkel is találkozunk, anélkül azonban, hogy előző bolyhos festési módját teljesen föladata volna. A Pincetárlat-on kiállított képei továbbra is őrzik az akvarell-technika érzékeny finom-ságait, de a fölületképzés mégis eltér a nála megszokottól, mert a festék sürítésével olyan fölületet nyer, mintha részben temperával, részben pedig monotípiával, sőt kaparrással dolgozott volna. Ezzel a csak általa használt eljárással akvarelljei elvesztik ugyan lazuros csillogásukat, de gazdagodnak a főlészín textúrájával, apró kerek foltokkal, vonal-szerű, sőt kalligrafikus elemekkel s rend-kívül finom pasztell hatásokkal. Kiállított képein nemcsak az akvarell finomságai uralkodnak, hanem fölfokozottan jelennek meg olyan fölületi variációk, amik ódon salétromos falakon, vagy aprómintájú text-iliákon, áhitattal formált finom csempéken láthatók. Ezzel az eljárással néha dekoratív hatásokat varázsol elő (Csempék-cserepek), máskor grafikai karakterrel lep meg bennün-kei (Csendtel körítve), majd konstruktív megoldással, s természetesen az elmondottak ellenére festői hatással is (Zöld tér, Amster-damú vöröskép). Ihon emlék c. képen a bizán-ci mély színeket a fejek és a háttér világos sárgái, enyhe vörösei „európaizálják”, a templomok sötéttségét, a néplelek fekete rétegeit hangolja át velük derűsebbre.

Nagy Előd

1942-ben született Budapesten. A Képző-művészeti Gimnáziumot 1956–1960 között végezte. Utána 1963-ig reklámtervezőként dolgozott, majd ez évől a Képzőművés-zeti Főiskola esti tagozatát látogatta, ahol Bigel István tanár vezetése alatt tanult. 1964-ben verték föl a Képzőművészeti Főiskola rendes tagozatára, a festőtanácsakra. Itt Szentiványi Lajos osztályára került s keze alatt végzett 1967-ben. Utána pár évig (1967–1969) rajztanárként működött a fő-városi Vörösmarty Gimnáziumban, azóta viszont csak a művészetnek él. Fialat ember tehát, mindössze 28 éves s eddig csak néhány képével szerepelt kiállításokon. Elsősorban festő, noha a grafika legalább olyan szen-védéllyel, felelősséggel és eredménytel-művel, mint a táblaképet. Nem tartozik a képet halomszáma onto művészek közé. Ecsetvonásai az átmenet finomságait és árnyalatait még nem ismerik. Festményein első pillantásra fölűnnek, hogy fölállítja és mozgalmassá teszi a fölületet, a hideg ultra-kékek, lilák és meleg vörösek, sárgák, fehérek erős ellentétével szinte csillo-góvá.

Robustus alakokat formál. Az emberi idomokat erőteljesen, néha már-már túl-zott hangsúllyal alakítja. Tónusainak, ár-nyalatának változatos gazdagságát a köze-llebbi vizsgálat meglepéssel nyugtatja, mert eredendő festői vénára vall. Gondolat-világa az ember körül forog, a természeti környezet valóban csak alárendelt eszköz az ember hangsúlyozására. Krumpliszedő c. képe a legkézenfekvőbb példa erre, amelyen

Nagy Előd:
Krumpliszedő
Arracheuse
de pommes de terre
За сбором
картофеля

a közép és háttér úgy vegyül egybe, hogy akár vizitkőre hajló égboltnak is hihető. Az anyaság misztériuma láthatóan és erőteljesen foglalkoztatja, Terhes asszony-án félköríves fehér nyakgallérjából az áll és az összekulcsolt kezek ívéből formál három-szintes ülső alakot. A határozott vonalú arc merengő nézése mintha az élet ősi tit-kait kutatná, s ezzel a művész karakterizáló képességről is tanúskodik. Ezt különben a kiállított két kisebb női portré még inkább aláhúzza.

Stefánovits Péter

1947-ben született Budapesten, kirakat-rendezői iskolát végzett s jelenleg az Állami Operaház díszletfestője, ami anyag-, szín-és emberismeret tekintetében nem is olyan rossz iskola egy induló művészeknek. 1968-ban a debreceni egyetemen állította ki gra-fikáit, 1969-ben pedig a Központi Fizikai Kutató klubjában szerepelt negyedmagával. Kiállított képei alapján megállapíthatjuk, hogy nem bízza magát a különféle anyagok maguktól adódó lehetőségeire. A szabad asszociáció nem jogosítja föl a képi törvényszerűségek elvetésére. Ura a kompozíciók

követelményeknek, mégis a tömegek egyen-súlyi némelykor kissé billen is. Értzi a vonalban rejlő lehetőségeket, tisztában van a korszerű ízlés hatalmával, de nála ez sem jöccim arra, hogy a kifejezést és a szerke-zetet illetően lemondjon a műalkotással szemben támasztott hagyományos igé-nyekről. Irreális helyzeteket teremt a ké-pein, de szellemesen, többnyire szürrealista ötlettel, miközben nem nélkülözi a társad-almi mondanivalót sem (Variáció egy eskü-vőre). Némely korábbi képen az új szecesz-szió hatására maga is boldogan részegedt meg a burjánzó vonal föltámadt kultuszá-tól, de visszartartani is képes fantáziáját s kutyafejével és létrával is tud játékos kom-pozícióit rögtönözni a fotográfika eszköze-vel (Látomás). Linómetszetein a fekete-fehér éles ellentét az uralkodó vonás, mon-otípián inkább a mélyebb színek érvényesül-nek. Az utóbbiakon a nonfiguratív felfogás képviselője és jelképszerű organikus alak-zatokkal találkozunk. Egy fiatal művészt látnak magunk előtt az indulás önfeledt, mert a keresésben is örömet lelő, bizalmat sugárzó állapotában. Közben nem mulaszt el egy filozofikus pillantást vetni az elmú-lásra sem (Bnyészet).

Szuj Renzd

Iványi Katalin:
Grotoszak színpad
Scène grotesque
Театр гротескна